

De Nederlandse oogarts is er op tijd bij!

Inleiding

Netvliesbloedingen zijn een belangrijke bevinding bij de forensische beoordeling van toegebracht schedel-/hersenletsel bij jonge kinderen (Abusive Head Trauma, AHT).

Een recente publicatie in het Journal of AAPOS (American Association for Pediatric Ophthalmology and Strabismus) naar het natuurlijke beloop van traumatische netvliesbloedingen bij kinderen¹ toonde (opnieuw) aan dat dergelijke bloedingen snel verdwijnen: 'intraretinal hemorrhages resolve rapidly, with large numbers of hemorrhage, even too numerous to count, resolving over a few days'.

De onderzoekers adviseren daarom om oogonderzoek bij schedel-/hersenletsel zo snel mogelijk plaats te laten vinden, bij voorkeur binnen 24 tot 48 uur na presentatie van het kind in het ziekenhuis.

De Forensische Polikliniek Kindermishandeling (FPKM) onderzoekt kinderen en analyseert medische dossiers van kinderen bij wie een vermoeden van mishandeling bestaat en vroeg zich naar aanleiding van dit artikel af: Hoe snel is de oogarts er in Nederland eigenlijk bij? Een nieuwsgierige duik in de dossierkast van de FPKM (teruggaand vanaf 31 december 2015), op zoek naar onze laatste vijftien dossieranalyses bij een vermoeden van toegebracht schedel-/hersenletsel, leerde ons het volgende:

Ernstige klachten

De (vijftien) kinderen - in leeftijd variërend van 4 weken tot 10 maanden oud - werden gepresenteerd met ernstige klachten zoals plotseling bleek en slap worden, overstrekken, helemaal verkrampen, de ogen wegdraaien, kreunen, nauwelijks ademen. Bij deze kinderen, die werden ingestuurd naar academische ziekenhuizen, liet een CT-scan van de hersenen subdurale bloedingen zien en stond Abusive Head Trauma hoog in de differentiaal diagnose. De oogarts werd snel ingeschakeld: bij zeven kinderen op de dag van presentatie, bij zes kinderen de volgende dag en bij één kind werden na twee dagen de ogen onderzocht.

Bij één laatste kind was de datum van het oogonderzoek in de aan de FPKM verstrekte informatie niet terug te vinden, maar werd de aanwezigheid van netvliesbloedingen genoemd in de melding aan het AMK² vijf dagen na presentatie.

Bij kinderen met andere klachten werd soms toch op enig moment een oogarts geconsulteerd:

Minder acute presentatie

Eén kind van 4 ½ maand oud werd in goede klinische conditie gepresenteerd met een geschiedenis van meerdere episodes van overstrekken, slap worden en apnoes. Dit kind werd ter observatie opgenomen in een perifeer ziekenhuis. Het oogonderzoek vond vijf dagen na opname plaats, de oogarts constateerde beiderzijds netvliesbloedingen rond de papil.

Presentatie met andere klachten

Soms presenteerden kinderen zich met een gezwollen beentje, met 'rare plekje's' of met een 'hangend armpje'. Indien gedacht werd aan het onderzoeken van de ogen van de kinderen, vond het oogonderzoek plaats kort ná het moment dat een vermoeden van toegebracht letsel was gerezen, bijvoorbeeld wanneer bij een skeletstatus (soms een paar dagen na ziekenhuisopname gemaakt) onverwachte en onverklaarde botbreuken werden gevonden.

Conclusie op basis van dit korte onderzoekje

Bij een acuut neurologisch slecht kind, waarbij Abusive Head Trauma hoog in de differentiaal-diagnose staat, vond het onderzoek door de oogarts in vijftien door de FPKM uitgevoerde dossieranalyses tijdig plaats.

Bertine Spooren
Forensisch arts KNMG
Forensische Polikliniek Kindermishandeling
info@fpkm.nl

¹ B. Binenbaum, W. Chen, J. Huang, G. Ying, B.M. Forbes. The natural history of retinal hemorrhage in pediatric head trauma. Journal of AAPOS 2016;20:131-135.

² Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, sinds januari 2015 'Veilig Thuis'.